

DIN PARCURSUL UNEI COMPANII DE INFANTERIE ROMÂNE PE FRONTUL DE VEST

Marius RĂDULESCU*

Cuvinte-cheie: *provizii, arme, aruncător de mine, antitanc*

Keywords: *supply, weapons, mortar, antitank*

Abstract

Beginning of the 24 August 1944, the Romanian Army fought alongside of the Soviet Army against the German Wehrmacht and his allies in Hungary, Cechoslovakia and Austria. This workpaper contains few informations about how was seen this campaign by inside of a small Romanian unit, the heavy weapon company of the 26th Infantry Regiment, part of the 2nd Infantry Division, fighting in Hungary for the crossing over the Tisa river, on the Budapest streets, and next until in the Fatra Mountains, in Cehoslovakia. Together the written sources – used mainly for tchnical background, some veteran's testimony were inserted, many of them quite differents from the official triumphalist version. Despite of the organisation, equipment and logistic shortcomings, our soldiers continuously increased their battle skils, reaching a great capability and outpassing the campaign difficulties.

CONSTITUIREA ȘI ANGAJAREA DIVIZIEI

Printre marile unități prevăzute⁵⁷⁷ prin *Protocolul de colaborare cu puterile aliate*, cu care Armata Română urma să participe la războiul antihitlerist, alături de Armata Roșie, se număra și Divizia 2 Infanterie (nume de cod *Toplița*), încadrată în Corpul 7 Armată din Armata 1 Română.

Ieșirea din Axă și trecerea de partea Aliaților a însemnat implicit sacrificarea unor unități proprii aflate în contact cu forțele sovietice, mulți militari români căzând prizonieri, mult material de război capturat sau abandonat și distrus, majoritatea marilor unități dezorganizate.

Luptele pentru eliberarea Ardealului au secătuit și mai mult potențialul ofensiv al armatei. Divizia 2 Infanterie, cu garnizoana la Craiova nu făcea excepție și s-a reorganizat utilizând resursele părții sedentare, efectivele fiind compuse din puținii militari retrași de pe frontul de Est, apoi militari care făcuseră serviciul până atunci în spatele frontului, fără experiență de luptă precum și contingente noi, cu doar câteva

* Inginer, S. C. Electromecanica Ploiești S. A. – State Own Company

⁵⁷⁷ Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară, *Documente privind istoria militară a poporului roman, 26 Octombrie 1944 – 15 Ianuarie 1945*, Editura Militară, București, 1985, Doc. 5, p. 7-8.

săptămâni de instrucție. Corpul ofițeresc era alcătuit majoritar din rezerviști, a căror speranță se lega firesc de sfârșitul cât mai rapid al războiului.

După eliberarea teritoriului național, campania împotriva Germaniei nu se bucura de mare popularitate sau de interesul opiniei publice, în țară fiind o perioadă cu mari transformări economico-sociale.

În plus, inamicul german de pe direcția noastră era format din unități experimentate, cu mare rutină de campanie, care lupta în apărare sprijinit pe un relief avantajos și numeroase localități.

Ca toate diviziile române de infanterie, Divizia 2 Infanterie a fost reorganizată⁵⁷⁸ pe 3 regimente de infanterie a câte 2 batalioane, un regiment mixt de artilerie cu 3 divizioane diferite și subunități de sprijin și asigurare de luptă. Aproape toate unitățile se caracterizau prin efective sub norme, mijloace auto puține, artilerie cu putere de foc modestă, mijloace antitanc relativ ineficace, aprovizionare precară, servicii deficitare, comandament cu inițiativă limitată.

Componența Diviziei 2 Infanterie⁵⁷⁹

☐ Compania 2 Transmisiuni
☐ Compania 2 Poliție
☐ Grup 2 Cercetare
☐ Bateria 2, 102 AC
☐ Compania 2 AA
☐ Compania 2 Pioneri
☐ Regiment 1 Infanterie
☐ Regiment 26 Infanterie
☐ Regiment 31 Infanterie
☐ Regiment 14 Artilerie
☐ Grup 2 Servicii

⁵⁷⁸ ***, *România în anii celui de-al doilea Război Mondial*, vol. 3 – *Eliberarea părții de Nord-Vest a țării*, Editura Militară, București, 1989, pp.50-51

⁵⁷⁹ <http://www.geocities.ws/dangrecu/D21.html>

COMPANIA DE ARMAMENT GREU A RGT 26 INF

După participarea la capturarea și dezarmarea unei coloane germane la 26 August 1944, Rgt 26 Inf Craiova a fost refăcut, reechipat și a efectuat instrucția de bază cu noii recruți, fiind trimis pe front cu trenul, până la gara Arad, iar de aici, prin marșuri de câte 50 până la 80 km/zi⁵⁸⁰, pe itinerarul Orosháza – Kunszentmárton – Tizakécske, unde urma să preia unul dintre capetele de pod pe care forțele sovietice tocmai le cuceriseră peste Tisa⁵⁸¹. În componența regimentului se găsea și compania de armament greu, organizată inițial astfel:

- Grupă Comandă
- Trei plutoane mitraliere cal.7,92mm (12 piese)
- Pluton aruncătoare de mine cal.81mm (6 piese)
- Pluton anticar cal.47mm (4 piese)
- Grupă servicii

În total 242 militari, din care 8 ofițeri/elevi-ofițeri și subofițeri.

Soldații erau înarmați cu carabine ZB cal.7,92mm, doar comandanții de plutoane având pistoale mitralieră Orița cal.9mm. Cu timpul, soldații au început să utilizeze, din proprie inițiativă, arme provenite din capturi și de la sovietici. Puștile-mitralieră, mitralierele și aruncătoarele de mine erau de bună calitate.

În privința materialului antitanc (anticar) – 4 tunuri Schneider / Concordia cal.47mm, acesta putea fi utilizat doar ca material de însoțire, rol în care s-a comportat relativ bine (620 kg), dar fără o valoare antitanc reală.

Mijloace auto erau puține și nici atelaje nu erau multe. Trupele se deplasau pe jos, cărând echipamentul personal, armele grele și muniția de primă necesitate. Câteva atelaje mici asigurau deplasarea tunurilor de 47mm și a unei părți din echipament și muniție.

Acțiunile pe cursul mijlociu al Tisei s-au desfășurat între 10 – 29 Oct. 1944⁵⁸² și au fost deosebit de grele; efectivele, și așa reduse, s-au împușinat și mai mult; o mare parte din materialul adunat atât de greu s-a pierdut. Luptele de la Budapesta au înjumătățit încă odată efectivul, astfel încât, la retragerea unităților române din capitala Ungariei, în Ianuarie 1945, cu toate completările venite din țară, compania număra 60 de militari cu un elev-ofițer (comandant *ad interim*) și 3 subofițeri.

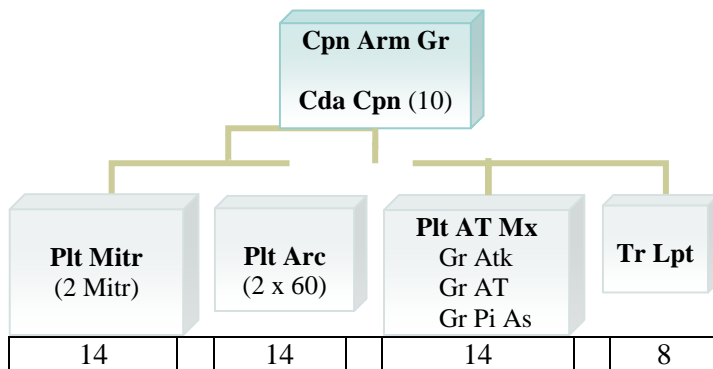
REORGANIZAREA COMPANIEI

Sub incidența necesității operative și în limitele restricțiilor impuse de lipsa materialului, compania de armament greu s-a reorganizat ad-hoc conform schemei următoare, subunitățile având structură și echipare reduse:

⁵⁸⁰ *** *Armata Română în al doilea război mondial*, Editura Meridiane, București, 1995, p. 271.

⁵⁸¹ *** *Armata Română în războiul antihitlerist*, culegere de articole, Editura Politică, București, 1965, p. 260.

⁵⁸² *** *Ibidem*, pp. 46-48.

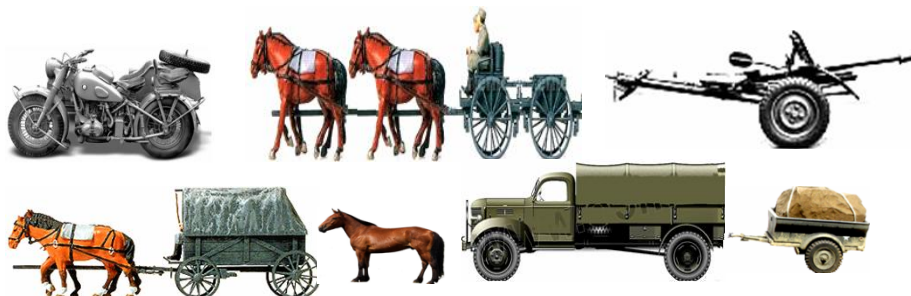

Ca mitralieră a fost preferat modelul Scwartzlose transformat. Aceasta, răcită cu apă și având o cadență mai mică, putea să tragă 400 de cartușe fără pauză, spre deosebire de modelul ZB-53 răcit cu aer, care avea nevoie de pauză după 50 de focuri. De asemenea, ca material de aruncătoare s-a ales piesa Brandt-Voina cal.60mm, mai ușor de purtat, plutonul putând să transporte un număr mai mare de lovituri.

Armele companiei de armament greu regimentar

S-a păstrat un singur tun anticar, model Poczisk cal.37mm, cu o greutate de 380 kg, mobil și mai util în sprijinul direct cu foc. Pentru a crește capacitatea anticar, compania s-a întărit cu 4 arme individuale Panzerfaust capturate de la un convoi german și lăsate până atunci la tren, precum și cu mijloace de asalt (buchete de grenade, sticle incendiare și mine farfurie). Materialul s-a luat de la subunitățile de marș ale diviziei. Ulterior, în pusta ungară s-a primit de la sovietici o pușcă AT PTRD, alături de mai multe pistoale mitralieră PPSH, ca mulțumire pentru protecția apropiată făcută unei baterii de obuziere ruse. De altfel, echipa de sprijin de pe lângă comanda companiei utiliza deja o armă cu lunetă Mosin-Nagant md.1930 modificat, adusă de pe frontul de est. Comandanții de grupă au primit pistoalele mitralieră PPSH-41.

Mijloace de mobilitate ale companiei

Mobilitatea era asigurată hipo, respectiv un atelaj al trenului de luptă, un atelaj de artilerie ușoară pentru tunul anticar și calul de șa al comandantului. O motocicletă cu ataș BMW capturată în estul Ungariei și un autocamion leand-lease Dodge primit de la o unitate sovietică în schimbul unui loc de campare mai bun, au permis transportul satisfăcător al echipamentelor, proviziilor și muniției.

DRUMUL DE LUPTĂ

1. August 1944, lângă Craiova
Ambuscadă pe șosea, cu acoperiri în porumbiște; capturare coloană germană aprox. 40 auto.
2. August 1944, gara Craiova
Capturare garnitură militară germană; echipare ad-hoc cu 4 arme Panzerfaust-60.
3. Septembrie 1944, garnizoana Craiova
Subunități descompletate și militari izolați din Div 2 Inf se întorc de pe frontul din Moldova; un caporal repartizat la plutonul de comandă al companiei, aduce cu el o pușcă cu lunetă Mosin cal. Rus, cu muniția aferentă.
4. Septembrie 1944, Arad
Regimentele 26 și 31 dorobanți din Diviza 2 infanterie, cu efective diminuate, debarcă în gara Arad și se deplasează apoi în marș spre frontul din Ungaria.
5. Septembrie 1944, est Orosháza / sud Békés

- Puternică reacție ofensivă germană, sprijinită de blindate; trupele române în marș sunt surprinse și împrăștiate; unitățile se amestecă; pierderi grele în material; 5 tanchete germane țin la pământ o jumătate de zi toată infanteria Rgt 26 Drb, dar nesprijinite trebuie să se retragă; armamentul anticar rămas cu trenul de luptă, nu a putut fi utilizat.
6. Octombrie 1944, Kunszentmárton
Reorganizarea Rgt 26 Inf; compania de armament greu regimentar are Gr Cda, 2 x Plt Mitr – 8 piese ZB-37, Plt Arc81 – 4 piese 81mm Brandt și Plt a.c. – 3 piese Schneider cal.47; efectiv 176 militari.
  7. Octombrie 1944, lângă Tiszakécske
Staționare în linia a 2-a, în pustă; logistică precară; subzistența asigurată de o baterie sovietică de obuziere cal.122, căreia i se face siguranța apropiată – pâine, slănină, marmeladă, vodcă; la schimbarea dispozitivului, rușii dăruiesc companiei o armă a.c. PTRD și 6 pistoale-mitralieră PPSH-41.
  8. Octombrie 1944, lângă Tiszaug
Mare ofensivă germană peste Tisa – 2 Div Bld, 1 Div Mo; Div 4 Inf Română distrusă; Div 2 Inf Română aruncată lateral și parțial dispersată; unele unități se regroupează la sud de zona pătrunderii germane; incursiune în NML până la cursul fluviului Tisa; recuperarea unui caporal din Rgt 31 Calafat; Cpn Arm Gr pierde aproape tot materialul greu din cauza lipsei mijloacelor de tractare și peste 60% din efective – majoritate dispăruți.
  9. Octombrie 1944, peste Tisa
Compania înaintează într-o zonă liberă. Se trimite o recunoaștere înainte, pentru a detecta limita apărării inamice. Dintr-un bivouac se capturează un subofițer german. Acesta ignoră riscul de a fi împușcat și dă alarma. Retragere dificilă a patrulei spre dispozitivul propriu, plantând grenade în calea urmăriturilor. Pierderile subunității sunt catastrofale (mulți bolnavi – indisponibili, majoritatea cu răceală și dezinterie).
  10. Octombrie 1944, lângă Cegléd
Marș lent pentru ocuparea dispozitivului de atac asupra capitalei maghiare; capturarea unei motociclete BMW R75 cu ataș abandonată de trupele germane în retragere.
  11. Noiembrie 1944, pe direcția Budapesta
Ploi, noroi, înaintare grea, trupa udă, neîncălzită, fără provizii. Se campează în câmp deschis. De la un conac părăsit se iau efecte (pături, plapume, perini) și se amenajează adăposturile. Nu se găsește mâncare, dar se găsește mult vin, cu care se face troc cu o companie sovietică de infanterie vecină. Aceasta, bine aprovizionată, oferă la schimb slănină, pâine proaspătă și conserve americane. Compania sovietică este completă, abia sosită pe front. Relații camaraderești cu rușii. Vor înainta umăr la umăr spre Budapesta, ambele subunități fiind în rezerva regimentelor lor.
  12. Noiembrie 1944, în pustă, pe direcția Budapesta
Reorganizarea companiei pe Gr Cda, Plt Mitr – 2 piese Schwartzlose mod., Plt Arc60 – 2 piese Voina și Plt a.c. mixt – 1 piesă Poczisk cal.37, 1 Pat PTRD, 4

- piese PzF; efectiv 60 militari; toți comandanții de pluton și de grupă, precum și câțiva soldați sunt dotați cu MP Orița sau PPSH-41.
13. Decembrie 1944, Budapesta
C 7 A Român – Div 2 Inf – Rgt 26 Drb – Cpn Arm Gr luptă pe centura exterioară de apărare; Cpn campează într-o mică fabrică de spirt; soldații se încălzesc arzând alcool; un batalion de infanterie moto sovietic revendică locația, oferind la schimb un autocamion american Dodge nou-nouț; schimbul este acceptat.
  14. Decembrie 1944, Budapesta pe centura exterioară
Nu există șoferi sau mecanici între militarii Cpn Arm Gr; se organizează o incursiune la nemți, capturându-se 3 prizonieri; unul dintre ei – Muller – acceptă să fie utilizat de subunitatea română ca șofer; îmbrăcat în uniformă de caporal român va însoți compania până la sfârșitul războiului, când va fi eliberat – conform cuvântului dat – în zona americană; în 1966, ca turist RFG, l-a vizitat pe comandant, în România.
  15. Ianuarie 1945, Budapesta
Lupte grele în interiorul capitalei maghiare; Cpn formează grupe de asalt pentru lupta de stradă; se luptă în clădiri, cu pistoale-mitralieră, grenade, pumnale și încărcături explozive; grupele de asalt ale companiei ajung până la rampa podului Margareta. Comandantul rănit ușor la călcâi, de o schijă de aruncător.
  16. Ianuarie 1945
Trupele române sunt retrase din Budapesta și redirectionate spre Cehoslovacia, unde, încă odată, ajung fără coloanele de aprovizionare, rămase în spate.
  17. Februarie 1945, Valea Hronului
Lupte grele cu trupe germane foarte experimentate, retransate pe versanții împăduriți. Pierderi severe, în special în rândul efectivelor tinere, de completare, cu instrucție și experiență sumare. Comandantul rănit ușor, a doua oară, la nas, de un glonț izolat, cu energie rămasă mică.
  18. Martie 1945, masivul Fatra Mare
Mari schimbări în comandamente. Ofițerii comandanți vechi sunt înlocuiți sau dublați cu ofițeri „prelucrați” politic din aparatul ECP, fără experiență operativă. Aceștia transmit mecanic cererile constante de înaintare ale eşaloanelor sovietice, care nu țin cont de forța reală a unităților române.
  19. Martie 1945, masivul Fatra Mare
Ordin de atac a unei poziții întărite germane, pe o pantă pietroasă, apărată de o subunitate foarte rutinată. Conform codului uzual în zonă, germanii deschid un foc rar, cu lovituri anti-tanc, semnal că nu se pot retrage. Subunitățile române sunt în imposibilitate de a înainta în terenul deschis. Comandamentul presează, fără a ține cont de condițiile reale. Compania execută un ciocan de foc cu 24 lovituri de aruncător asupra PC-ului propriu de regiment pentru a-i liniști pe „zeloși”. Se ordonă îngroparea pe pozițiile atinse.
  20. Aprilie 1945, masivul Fatra Mare

Înaintare rapidă, numai cu armament ușor, după câteva elemente SS răzlețite, semnalate de localnici; se fac prizonieri, care sunt predați apoi unei unități sovietice vecine.

21. Aprilie 1945, Banska Bystrica
Compania trece în marș prin localitate; primul orașului oferă comandantului un ceas.
22. Aprilie 1945, Buchlovice
Scurt popas pentru refacere; pregătiri pentru instalarea PC-ului de divizie.
23. Mai 1945, lângă Brno
A căzut Berlinul; nici un semn de cedare pe direcția noastră de înaintare.
24. Mai 1945, la sud-vest de Brno
Lupte neașteptate cu elemente germane și ucrainiene în retragere; nimeni nu vrea să moară acum; sunt totuși câteva victime în luptele care încetează abia la 14 Mai; gruparea inamică reușește să se scurgă spre Austria.
25. Iunie 1945, Mihálovce
Divizia campează retrasă la est de Kosice; ofițerii sunt separați de trupă; sosesc cadre noi, cu „pregătire politică” ce se vor ocupa de întoarcerea în țara.
26. August 1945
Ofițerii se întorc în țară cu trenul, trupa pe jos. La graniță se predau armele, care se colectează și se trimit la unități

CONCLUZII

România a pierdut pe frontul de vest (inclusiv eliberarea Ardealului) aproape 170.000 de militari (morți, răniți și dispăruți). Luptând în condiții grele, împotriva unui inamic experimentat și tenace, alături de un aliat gigantic în efortul său uman și material, soldatul român a dovedit calități nebănuite, care i-au permis obținerea unor rezultate militare bune, în condiții dezavantajoase din punct de vedere al echipării, dotării, experienței de luptă și mai ales al suportului logistic.

Inteligența individuală, inițiativa, capacitatea de improvizație, dorința de supraviețuire și o mare rezistență la greutățile frontului sunt atuurile dovedite de soldatul român supraviețuitor, întors din campanie pentru a începe o viață nouă într-o lume nouă.

BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ

- Adams, S., Crawford, A., *Al doilea Război Mondial, Enciclopedii vizuale*, Ed. Dorling Kindersley, London, 2000
- Fiorani, F., *Istoria ilustrată a celui de-al II-lea Război Mondial*, Ed. Rao, București, 2007
- Hogg, I. *Twentieth-century artillery*, Amber Books Ltd Rochester-Kent, UK, 2000
- Ludeke, A., *Weapons of WWII*, Editura Parragon, Bath, United Kingdom, 2011

- Romanescu, G., Tudor, G., Cucu, M., I. Popescu, *Istoria infanteriei române* - vol. II, Bucuresti, 1985
- Scafeș C., Șerbănescu H., Scafeș I., Andonie C., Dănilă I., Avram R., *Armata română 1941-1945*, Editura R.A.I., 1996
- ***, *Înzestrarea Armatei Române în perioada interbelică* – Documente, vol. II, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București 2008
- ***, *Buletinul Muzeului Militar Național*, Nr.1/2003, București
- ***, *Infanteria Română – 180 ani*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010

Abrevieri:

C 7 A	- Corpul 7 armată
Div	- Divizie
Rgt	- Regiment
Cpn	- Companie
Plt	- Pluton
Gr Cda	- Grupa de comandă
PC	- Punct de comandă
Tr Lpt	- tren de luptă
ECP	- educație, cultură și propagandă
Mitr	- mitraliere
MP	- pistol mitralieră
PzF	- arma antitanc Panzerfaust
PTRD	- pușcă anti-tanc soietică
PPSh	- pistol mitralieră sovietic
Arc	- aruncătoare
AT Mx	- antitanc mixt
Arm Gr	- armament greu